

Luonnos VAHTI 3/2016 Tietoturvapoikkeamatilanteiden hallinta

Johdanto

Valtiovarainministeriön asettama Valtionhallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden johtoryhmä (VAHTI) toimii julkisen hallinnon tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittämisestä ja ohjauksesta vastaavien hallinnon organisaatioiden yhteistyö-, valmistelu- ja koordinaatioelimenä.

VAHTIn tavoitteena on tieto- ja kyberturvallisuutta kehittämällä parantaa valtionhallinnon toimintojen luotettavuutta, jatkuvuutta, laatua, riskienhallintaa ja varautumista. Tavoitteena on myös edistää tieto- ja kyberturvallisuuden sekä ICT-varautumisen saattamista kiinteäksi osaksi hallinnon toimintaa, johtamista ja tulosohjausta sekä tietojärjestelmien, tietoverkkojen ja ICT-palvelujen kehittämistä, ylläpitoa ja käyttöä.

VAHTI osallistuu tarvittaessa valtionhallinnon näkökulmasta kansallista ja kansainvälistä tietoturvallisuutta kehittävien yhteistyöryhmien toimintaan sekä valmistelee tai valmisteluttaa näiden kanssa mahdollisesti valtionhallinnolle annettavat linjaukset. Suomen kyberturvallisuusstrategian mukaisesti VAHTI käsittelee ja sovittaa yhteen valtionhallinnon keskeiset tieto- ja kyberturvallisuuden linjaukset.

Tausta

Perustamalla Tietoturvapoikkeamien hallintatyöryhmän VAHTI varmistaa tietoturvapoikkeamien hallinnan ja niihin varautumisen osalta VAHTI-ohjeiston ajantasaisuutta ja kattavuutta sekä tehostaa ja yhdenmukaistaa tietoturvapoikkeamiin varautumista ja niiden hallintaa.

VAHTIn asettaman tietoturvapoikkeamien hallinta -työryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- Uudistaa ja yhdistää tietoturvapoikkeamien hallintaa koskevat VAHTIn ohjeet
- Valmistella suunnitelma uuden ohjeen jalkauttamiseksi ja käynnistää tarvittavia toimenpiteitä
- Edistää hyviä käytäntöjä tietoturvapoikkeamien hallinnassa ja niihin varautumisessa sekä tarvittavassa yhteistyössä
- Valmistelee VAHTIille ja valtiovarainministeriölle esityksiä tietoturvapoikkeamien hallinnan ja yhteistyön kehittämiseksi
- Toimeenpanee VAHTIn ja sen puheenjohtajan työryhmälle antamat tehtävät.

Työryhmän toiminnan painopisteenä on tietoturvapoikkeamia koskevien ohjeiden

uudistaminen ja yhdistäminen. Uudistettavia ohjeita ovat VAHTI 3/2005 Tietoturvapoikkeamatilanteiden hallinta ja VAHTI 6/2009 Kohdistetut hyökkäykset. Sisältöä uudistustyöhön tuovat myös osaksi ICT-toiminnan varautumisen häiriö- ja erityistilanteisiin VAHTI 2/2009 ja Haittaohjelmilta suojautumisen yleisohje VAHTI 3/2004.

Työryhmä toteuttaa muun muassa seuraavia toimenpiteitä tavoitteidensa ja tehtäviensä toteuttamiseksi:

- Valmistelee työsuunnitelmansa ja uuden ohjeen yhteistyössä VAHTIn ohjeaoston kanssa VAHTIn hyväksyttäväksi.
- Työryhmä järjestää julkisen hallinnon johtajille ja asiantuntijoille suunnatun Tietoturvapoikkeamien hallinta -seminaarin.
- Toimii yhteistyössä käynnissä olevien keskeisten tietoturvapoikkeamien hallintaan liittyvien hankkeiden kanssa. Esimerkkejä keskeisestä yhteistyöhankkeista ovat Suomen kyberturvallisuusstrategian toimeenpanon hankkeet.
- Ohjeita uudistaessaan ja yhdistäessään minimoi päällekkäisyydet muihin VAHTI-ohjeisiin.

Tavoitteet

Tietoturvapoikkeamien hallinta -työryhmä tukee toiminnallaan valtiovarainministeriötä ja VAHTia tietoturvapoikkeamiin varautumisen ja niiden hallintaan liittyvässä kehittämisessä ja sen valmistelussa sekä yhteistyössä.

Työryhmän yleisenä tavoitteena on tietoturvapoikkeamien hallintaa kehittämällä osaltaan parantaa tietoteknisten järjestelmien ja verkkojen sekä palvelujen luotettavuutta, jatkuvuutta, laatua, riskienhallintaa ja varautumista. Tavoitteena on lisäksi vahvistaa tietoturvapoikkeamien hallinnan hyviä käytäntöjä.

Työryhmä edistää osaltaan hallitusohjelman, yhteisikunnan turvallisuusstrategian ja Suomen kyberturvallisuusstrategian ja sen toimeenpano-ohjelman sekä hallituksen muiden keskeisten linjausten toimeenpanoa kehittämällä tietoturvapoikkeamien hallintaa. Tietoturvapoikkeamien hallinta on myös keskeisessä roolissa tuotettaessa julkishallinnon digitalisoituvia palveluita; tällä tavalla tieto- ja kyberturvallisuuden kehittäminen tukee ja mahdollistaa toiminnan digitalisaatiota.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan tämän lausuntopalvelun kautta. Lausunnon antaminen vaatii rekisteröitymisen. Lausunnon voi antaa kuka tahansa asiasta kiinnostunut.

Lausuntoa pyydetään PDF-tiedostona olevaan asiakirjaan sekä Excel-tiedostoon, jotka löytyvät kohdassa "Asiasanat, linkit, liitteet". Lausunnon voi antaa molemmista eli ohjeesta ja vaatimuksista tai erikseen vain toisesta.

Lausunto annetaan tämän sivun alareunan välilehden "Lausuntoni" kunkin vihreän väliotsikon alle. Vastauskentät aukeavat klikkaamalla otsikon perässä olevaa kolmiota. Muita annettuja lausuntoja voi selailla välilehdellä "Lausunnonantajien lausunnot".

Aikataulu

Lausunto tulee antaa viimeistään maanantaina 10.10.2016. Lausuntojen perusteella työryhmä päivittää ohjeen sekä vaatimukset. Nämä julkaistaan loppuvuoden 2016 aikana VAHTI-johtoryhmän hyväksyttyä kokonaisuuden.

Valmistelijat

VAHTI-pääsihteeri Kimmo Rousku, kimmo.rousku@vm.fi
Ohjetyöryhmän puheenjohtaja, tietoturvapääällikkö Juha Ilkka, juha.ilkka@vnk.fi -
tavoitettavissa 30.9.2016 saakka

Liitteet:

[VAHTI_luonnos_03_2016_tietoturvapoikkeamien_hallinnan_ohje_1409_2016.pdf](#) -
Ohjeluonnos.

[VAHTI_luonnos_03_2016_poikkeamanhallinta_vaatimukset_1409_2016.xlsx](#) - Luonnos
vaatimuksiksi eri tietoturvallisuuden tasoille.

Jakelu:

Akaa
Alajärvi
Alavieska
Alavus
Asikkala
Askola
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
Aura
Celia
Elintarviketurvallisuusvirasto
ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-
keskus)
Energiavirasto
Enonkoski
Enontekiö
Espoo - Esbo
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eura
Eurajoki
Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti
Evijärvi

Forssa
Geologian tutkimuskeskus
Haapajärvi
Haapavesi
Hailuoto
Halsua
Hamina
Hankasalmi
Hanko - Hangö
Harjavalta
Hartola
Hattula
Hausjärvi
Heinola
Heinävesi
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsinki - Helsingfors
Hirvensalmi
Hollola
Honkajoki
Huittinen
Humppila
Hyrnsalmi
Hyvinkää
Hämeen ELY-keskus
Hämeenkyrö
Hämeenlinna
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Hätäkeskuslaitos
Ii
Iisalmi
Iitti
Ikaalinen
Ilmajoki
Ilmatieteen laitos
Ilomantsi
Imatra
Inari
Ingå - Inkoo
Innovaatiorahoituskeskus Tekes
Isojoki
Isokyrö
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen hovioikeus
Jakobstad - Pietarsaari
Janakkala
Joensuu
Jokioinen
Joroinen
Joutsa

Juankoski
Juuka
Juupajoki
Juva
Jyväskylä
Jämijärvi
Jämsä
Järvenpää
Kaakkois-Suomen ELY-keskus
Kaarina
Kaavi
Kainuun ELY-keskus
Kajaani
Kalajoki
Kangasala
Kangasniemi
Kankaanpää
Kannonkoski
Kannus
Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti KAVI
Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI
Kansallisarkisto
Karijoki
Karkkila
Karstula
Karvia
Kaskinen - Kaskis
Kauhajoki
Kauhava
Kauniainen - Grankulla
Kaustinen
Keitele
Kemi
Kemijärvi
Keminmaa
Kempele
Kerava
Keski-Suomen ELY-keskus
Keskusrikospoliisi
Keuruu
Kihniö
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kimitoön - Kemiönsaari
Kinnula
Kirkkonummi - Kyrkslätt
Kitee
Kittilä
Kiuruvesi
Kivijärvi
Kokemäki

Kokkola - Karleby
Kolari
Konkurssiasiamiehen toimisto
Konnevesi
Kontiolahti
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Korsholm - Mustasaari
Korsnäs
Koski TI
Kotimaisten kielten keskus
Kotka
Kouvola
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby - Kruunupyy
Kuhmo
Kuhmoinen
Kuluttajariitalautakunta
Kuopio
Kuortane
Kurikka
Kustavi
Kuusamo
Kyyjärvi
Kärkölä
Kärsämäki
Lahti
Laihia
Laitila
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapinjärvi - Lappträsk
Lapinlahti
Lappajärvi
Lappeenranta
Lapua
Larsmo - Luoto
Laukaa
Lemi
Lempäälä
Leppävirta
Lestijärvi
Lieksa
Lieto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevirasto
Liikenteen turvallisuusvirasto
Liminka
Liperi
Lohja - Lojo
Loimaa

Loppi
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisa - Lovisa
Luhanka
Lumijoki
Luonnonvarakeskus
Luumäki
Luvia
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maanmittauslaitos
Maaseutuvirasto
Malax - Maalahti
Markkinaoikeus
Marttila
Masku
Merijärvi
Merikarvia
Metsäntutkimuslaitos
Miehikkälä
Mikkeli
Muhos
Multia
Muonio
Museovirasto
Muurame
Mynämäki
Myrskylä - Mörskom
Mäntsälä
Mänttä-Vilppula
Mäntyharju
Naantali
Nakkila
Nivala
Nokia
Nousiainen
Nurmes
Nurmijärvi
Nykarleby - Uusikaarlepyy
Närpes - Närpiö
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Onnettomuustutkintakeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Orimattila
Oripää

Orivesi
Oulainen
Oulu
Outokumpu
Padasjoki
Paimio
Paltamo
Pargas - Parainen
Parikkala
Parkano
Patentti- ja rekisterihallitus
Pedersöre
Pelastusopisto
Pelkosenniemi
Pello
Perho
Pertunmaa
Petäjävesi
Pieksämäki
Pielavesi
Pihtipudas
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkkala
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisiammattikorkeakoulu
Poliisihallitus
Polvijärvi
Pomarkku
Pori
Pornainen
Porvoo - Borgå
Posio
Pudasjärvi
Pukkila
Punkalaidun
Puolanka
Puolustushallinnon rakennuslaitos
Puolustusministeriö
Puumala
Pyhtää - Pyttis
Pyhäjoki
Pyhäjärvi
Pyhäntä
Pyhäranta
Pälkäne
Pääesikunta
Pöytyä

Raahe
Raisio
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rantasalmi
Ranua
Raseborg - Raasepori
Rauma
Rautalampi
Rautavaara
Rautjärvi
Reisjärvi
Riihimäki
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
Rikosseuraamuslaitos
Ristijärvi
Rovaniemen hovioikeus
Rovaniemi
Ruokolahti
Ruovesi
Rusko
Rääkkylä
Saarijärvi
Salla
Salo
Sastamala
Satakunnan ELY-keskus
Sauvo
Savitaipale
Savonlinna
Savukoski
Seinäjoki
Sievi
Siikainen
Siikajoki
Siikalatva
Siilinjärvi
Simo
Sipoo - Sibbo
Sisäministeriö
Siuntio - Sjundeå
Sodankylä
Soini
Somero
Sonkajärvi
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Sotkamo
Statens ämbetsverk på Åland
Sulkava
Suojelupoliisi

Suomen Akatemia
Suomen ympäristökeskus
Suomenlinnan hoitokunta
Suomussalmi
Suonenjoki
Sysmä
Säkylä
Säteilyturvakeskus
Taipalsaari
Taiteen edistämiskeskus
Taivalkoski
Taivassalo
Tammela
Tampere
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Tervo
Tervola
Teuva
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Tohmajärvi
Toholampi
Toivakka
Tornio
Tulli
Turku - Åbo
Turun hallinto-oikeus
Turun hovioikeus
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Tuusniemi
Tuusula
Tyrväjä
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työneuvosto
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta
Työtuomioistuimien keskus
Ulkoasiainministeriö
Ulvila
Urjala
Utajärvi
Utsjoki
Uudenmaan ELY-keskus
Uusikaupunki
Vaala
Vaasa - Vasa
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan hovioikeus
Vakuutuslaitosten keskus
Valkeakoski
Valtakunnansyyttäjänvirasto

Valtakunnanvoudinvirasto
Valtimo
Valtiokonttori
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus
Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vantaa - Vanda
Varastokirjasto
Varkaus
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Vehmaa
Verohallinto
Vesanto
Vesilahti
Veteli
Vieremä
Viestintävirasto
Vihti
Viitasaari
Vimpeli
Virolahti
Virrat
Väestörekisterikeskus
Vörå - Vöyri
Ylioppilastutkintolautakunta
Ylitornio
Ylivieska
Ylöjärvi
Ympäristöministeriö
Ypäjä
Ähtäri
Äänekoski

Yleistä ohjeeseen liittyen

Yleiset kommentit ja havainnot ohjeeseen

1. Johdanto

Lausuntomme:

2. Tietoturvapoikkeaman hallintaprosessi

Lausuntomme:

3. Tietoturvapoikkeamien käsittelykyvyn muodostaminen

Lausuntomme:

4. Tietoturvapoikkeaman havaitseminen ja analysointi

Lausuntomme:

5. Tietoturvapoikkeamaan reagointi

Lausuntomme:

6. Toipuminen tietoturvapoikkeamatilanteista

Lausuntomme:

Liite 1. Sanasto

Palautetta sanastosta, puuttuuko sanastosta esimerkiksi keskeisiä termejä?

Liitteet 2-5

Lausuntomme:

Liitteet 6-9

Lausuntomme:

Vaatus-Excel ja vaatimukset

Palaute, kommentit ja kehittämideat koskien vaatimuksia

Ehdotetut perustason vaatimukset ovat

- Mahdoton täyttää
- Mahdollista täyttää - vaatii merkittävää toimintamme kehittämistä
- Mahdollista täyttää - vaatii jonkin verran toimintamme kehittämistä
- Mielestämme täytämme jo nämä perustason vaatimukset

Muuta palautetta tai toiveita ohjeluonnokseen liittyen

Mitä muuta palautetta haluatte antaa ohjeen valmisteluryhmälle tai VAHTIille?

Miten arvioisitte ohjeen soveltuvuutta omaan organisaatioonne?

Ohje soveltuu organisaatiomme sellaisenaan tai sopivasti muokattuna:

- Erittäin hyvin
- Hyvin
- Huonosti
- Erittäin huonosti

Kiitos - olette omalta osaltanne kehittämässä Suomen tieto- ja kyberturvallisuutta!